

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 9. A quo possit Inquisitor ab officio remoueri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

edicto, ipsum officium non solum quo ad negotia viuente mandatore incepta, immo etiam quo ad integra, & non cepta, & (quod plus est) quantum ad ea, quae tunc nequaquam emerferant in fauorem fidei, post committentis obitum perdu rare.

COMMENT. LVI.

EX hac questione simul & ex textu quem au-
thor citat, duo colliguntur axiomata: Primum
est: Inquisitorum officium morte concedentis non
expirare.

Alterum est: eorum officium extendi ad negotia
nondum cepta, & de nouo exorta, cum madator, sci
licet Romanus Pontifex, moritur.

Primumque axioma fauore fidei est inductum, et
maximam habet aequitatem: de quibus agunt com-
muniter Doctores in c. ne aliqui. de haeret. lib. 6. q.
hic citat Emericus. & Nicolaus Arelatanus tra-
cta. de haeret. notabili 4. Ioannes Roias tract. de he-
re. p. 2. num. 436. idem in singularibus fidei, singu-
214. & 115. incipi. iurisdic. de cath. inslit. tit.
34. num. 14.

Verum Geminianus in dicto c. ne aliqui. de ha-
eret. li. 6. num. 4. vers. quid si isti Inquisitores, tunc
dicebat more Pontificis non expirare officium in-
quisitorum, quando immediate a summo Romano
Pontifice essent creati, secus si a Cardinalibus, Epi-
scopis, seu Magistris ordinum Generalibus, Pro-
uincialibus, aut quibusuis alijs: quam sententiam per-
suadere conatur ex illis verbis in dicto cap. ne ali-
qui. Ab Apostolica Sede commissum: quasi a-
liud sit sentiendum, cum ab alijs: quam a Romano
Pontifice inquisitoribus est officium commissum.
Sed huius sententia tanquam falsa merito ab alijs
explosa est: quoniam a quocumque eligantur inquisi-
tores, semper ab Apostolica Sede habent auctorita-
tem, ut questione 3. & 6. huius partis apertissime do-
cuit Emericus, & alij a nobis super eis locis cita-
tis, quod est certo certius: nec debuit haec ignorasse
Geminianus.

Geminiani
sententia re-
iecta.

Ioannis And.
& Arelatani
sententia re-
iecta.

Ad hoc, Nicolaus Arelatanus in dicto notabi-
li 4. nu. 3. secutus Ioannem And. in dicto c. ne ali-
qui. de haeret. lib. 6. vers. in glossa 1. in fine primum
axioma dicebat verum esse, cum inquisitor simplici-
ter erat datus: secus autem si in privilegio ponere-
tur huiusmodi clausa: Ad beneplacitum Romani
Pontificis: Nam tunc, inquit, mortuo Papa expira-
ret inquisitoris officium, cum voluntas Papae dele-
gantis & concedentis per mortem expirauerit, per
textum in c. si gratiose. de rescriptis lib. 6.

Sed ut verum fatear, hoc etiam in hac causa fal-
sum est, ut alibi copiose ostendimus. & summa haec
est: quocumque modo sit inquisitor constitutus, siue
ad beneplacitum Sedis Apostolicae, siue ad benepla-
citum Romani Pontificis, non expirat eius officium
morte delegatis, donec aut expresse, & nominatim
fuerit reuocatus: aut nisi in litteris creationis con-
trarium caueretur, & hoc propter singularem fidei
fauorem, ne incidamus in aliquem casum, in quo, aut
in hereticos non inquiratur, aut eorum puniatio omi-
tatur, seu differatur, neque ab hac sententia puto re-
cedendum, & ex his remanet declarata haec questio.

An defuncto praelato instituyente In- quisitorem, experiet potestas Inquisitoris.

Quaestio est: Vtrum defuncto
promotore, seu attho Magistro
Provinciali, seu Ministro, qui in-
quisitorum instituit auctoritate Apo-
stolica, seu etiam Cardinali, vel Le-
gato, expiret potestas Inquisitoris taliter instituti?

Respondemus q. non: nam (ut dictum est supra
statim q. 6.) talibus fuit data potestas personam
eligendi, sed non auctoritatem, nec potestatem ali-
quam, sic electis conferendi: Vnde potestatem ha-
bent Inquisitores a domino nostro Papa imme-
diate, & eius funguntur auctoritate, non ab alio
quocumque. Et etiam quoniam si defuncto Ro-
mano Pontifice, qui Inquisitorem instituit, &
ei officium commisit, non expirat potestas inqui-
sitoris, ut dictum est statim supra q. 7. & habetur
in c. Ne aliqui. de haeret. li. 6. quanto minus
expirabit defuncto Magistro, vel Ministro, qui
auctoritate, non sua, sed Apostolica persona ele-
git, & nulla electa persona potestatem contulit:

COMMENT. LVII.

Nulla sup hac questione occurrit notatu digna
difficultas. rectissime aut argumetur hoc lo-
co Emericus, quoniam si defuncto Papa, a quo ha-
bet auctoritatem, iurisdictionem & potestatem, non expi-
rat inquisitorum potestas, ut dictum est in questione pro-
xime praecedenti, multo minus expirauit defuncto pla-
to, qui solum habebat ministerium eligendi seu nominandi.

An aut inquisitor durante officio possit ab infe-
riore a Papa promoueri ad aliquod aliud officium seu di-
gnitatem, questio est, nec huius loci, nec nostrae bre-
uitatis, vide Lapum allegatione 32. incipien. An
Frater Minor.

QUESTIO IX.

A quo possit inquisitor ab offi- cio remoueri.

Quaestio est: Vtrum solus domi-
nus noster Papa, possit inquisito-
rem ab officio remouere?

Respondemus q. dominus noster
Papa, & et alius a Papa, quia Magi-
ster Provincialis, & Minister Generalis, vel Pro-
uincialis, & Vicarius Provincialis possunt, aucto-
ritate tamen Apostolica, Inquisitores suorum ordi-
num ab officio remouere. Ita habetur in privile-
gijs ordinis Praedicatorum, quae incipiunt, Virtu-
te conspicuos. & infra dicitur sic: illos vero ipsius
ordinis Fratres, qui ad praedicandum crucem, vel
inquirendum contra haereticam prauitatem, seu
ad alia huiusmodi negotia sunt, vel fuerunt ubi
cumque a sede Apostolica deputati: Tu fili Magi-
ster, inique successores remouere, ac reuocare,
penit.

penitus transferre, ipsiſq; q̄ ſuperſedeant iniū- gere, alioſque ſubſtituere, cum expedire videri- tis, licite, ac libere valeatis: & in eo ſi contra ven- nerint, ceſſuram eccleſiaſticam exercere: ac qui- libet Prior Prouincialis, vel eius Vicarius eiſdē ordinis in ſua Prouincia, citra Fratres ipſius ordi- nis, quibus ab eadem ſede ſimilia cōtingeret in illa committi, facere poſſit.

COMMENT. LVIIII.

Circa remouendos Inquiſitores tria potiffimū ſunt tractanda. Primum, quis poſſit eos remo- uere, de quo in hac quaſtione diſſeritur: Alterum, quibus ex cauſis poſſint remoueri, quo tractatur q. 10. & 12. Tertium eſt, quis poſſit remouere Inqui- ſitoris Commiſſarios ſeu Vicarios, de quo agitur q. 17. De duobus poſtremis ſuis locis dicetur: nūc de primo videamus.

Optimo conſilio hac tractat Eymericus. nam cū remouere Inquiſitorem a tanto officio, et dignitate ſit valde odioſum, iure dubitatur à quo poſſit remo- ueri. & plane niſi auctoritate Pōriſſicā cautum eſ- ſet, vt Magiſtri Generales, & Prouinciales, aut alij quibus id ius datum eſt, poſſent eos remouere, ſolus id Papa facere poſſet.

Quantum vero attinet ad hoc priuilegium, quod hoc loco citat Eymericus, cuius initium eſt: Virtute conſpicuos, id nobis nondum contingit videre, nec circumfertur in impreſſis ordinis Fratrum Pre- dicatorum priuilegijs: ſunt tamen alia, quae nos vi- dimus in inquiſitione Bononiensī eiusdem roboris Innocentijs III. quod incipit: Licet ex omnibus, ſit aliud eiſdem, quod incipit: Odore ſuaui. Quod etiam ipſum cōtinetur in priuilegijs Clemētis III. & Alexandri III. miſſis ad Magiſtrum Prouin- cialem ordinis Minorū, quae habuimus ex bibliothe- ca Illuſtriſſimi Felicijs Peretti Cardinalis de Mō- te alto, quo loco in eo reſcripto quod incipit, Licet ex omnibus, haec ſunt verba: Si vero quemquam eorundem Inquiſitorū, ex cauſa videris aliquan- do amouendum, alium illo amoto ſubſtituas pari potestate functurū, quoties id faciendū, delibera- tione cū diſcretis Fratrib. prēhabita, tibi vel Vi- cario tuo te abſente, viſū fuerit expedire. haec ibi egerorū reſcriptorum de hac re eadē eſt ſententia.

Atq; haec quidem ante EymERICI tempora, poſt EymERICUM vero annis ferme ceterum, SIXTUS III. anno Domini MCCCCLXIX. idē renouauit in bul- la aurea incipiente: Sane Prædicatorum, & Mi- norum. §. ſi in aliquo, quae habetur in libro pri- uilegiorum ordinis Prædicatorum fol. 163. pag. 2.

Propterea autem, vt credo, his prælatis data eſt facultas remouendi Inquiſitores: quoniam facilius ipſi intelligunt quando remouere expediat, cū ſuos quiſque cognoſcant Fratres, & cuiusque notas ha- beat vires, & an ſufficiant ad tantum officij exer- cendum: hac enim non tam facile intelligeret ſupre- mus Pontifex. verum non temere ac pro libero vo- luntatis arbitrio remouere poſſunt Inquiſitores, ſed ex cauſa, vt paulo poſt aperiam.

Hodie nulla ſunt horum prælatorum partes in remouendis Inquiſitoribus, nam Reuerendiſſ. Domi- ni Cardinales Inquiſitores Generales in vniuerſa repub. Chriſtiana, ex cauſa, re maturē cognita (vt

A decet) Inquiſitores remouent, mutant, ac de vno, cum expediat, ad alium locum transferunt. *relat. ſupra fol. 596. com. 12. fac.*

QVÆSTIO X.

An Inquiſitores ex mera prælato- rum ſuorum voluntate remo- ueri putant.

Ecima quaſtio eſt: Vtrum præſiden- tes ordinum Prædicatorum, & Mi- norum poſſint Inquiſitores ſuorū ordinum ab officio remouere vo- luntate libera abſq; cauſa legitima

atque iuſta?

Reſpondemus, q̄ non mera & libera volun- tate, ſed exigente cauſa rationabili, legitima, at- que iuſta. Ita habetur ſupra quaſt. proxima, in clauſula priuilegiorum prædicatorum ordinis al- legata, vbi dicitur ſic: Tu fili Magiſter, cuiq; ſue ceſſores remouere, ac reuocare, penitusq; tranſ- ferre, ipſiſque quod ſuperſedeat iniungere, alioſ que ſubſtituere, cū expedire videritis, licite & li- berē valeatis. In hoc, quod dicit: cum expedire videritis: iudicium dicit & iuſtitiam, & non volun- tate merā. Et in c. Nolentes, de hære. in Cle- men. loquendo de Inquiſitoribus & Commiſſa- rijs pecunias extorquentib. committitur præla- tis eorum, & dicitur ſic: Qui equidem prælati In- quiſitores & Commiſſarios prædictos, reos inde repertos, ab officijs amouere, & amotos alios pu- nire debite, ſeu corrigere teneantur. Videant ta- mē prælati glo. Ioannis And. Pauli, & Gézelli- ni, quid eſt pecunias extorquere: nam penas pe- cuniarias applicandas officio non prohibet, ſed illicitas exactiones, vt videbitur in fra quaſt. 104.

Relat. ſupra pag. 113.

De penis pe- cuniarijs.

COMMENT. LVIII.

Nunc proſequitur ſecundum caput, eorum triū, que ſuperiori quaſt. circa remouendos Inquiſi- tores diximus eſſe conſideranda.

Secundum autem caput eſt: ex quibus cauſis poſ- ſint Inquiſitores remoueri: & in hac quaſtione Eymericus ſolum in genere docet non poſſe remoueri Inquiſitores, niſi ex cauſa iuſta, rationabili, ſed le- gitima; quod apertiffime indicant verba reſcripti à nobis citati in ſuperiori commentario.

Quae autem ſint cauſae legitime, & rationi con- ſentaneae ad remouendos Inquiſitores, explicabitur à nobis in fra ſuper q. 12. Eymericus vero ſubtiliter hoc loco ex illius reſcripti à ſe citati verbis, cū expedire videritis, docet cauſas has iuſtas, & equas eſſe debere: nam haec verba: cum expedire, equita- tem, & iuſtitiam continent. c. non ſolum, de re- gula, lib. 6. notat. Archidiaconus in cap. cum expedi- diat, de electio. li. 6. tradit Albericus in l. 1. §. 1. ff. de aqua quotidiana & aſtina.

Rurſus haec verba: cum vltimum fuerit expedi- re: important arbitriū boni viri, vt pulchre tradit Decius conſil. 493. nu. 17. vt vel hinc colligas, quā vere, & ſecundum legum decreta Eymericus ſem- per loquatur.

Inquiſitores non niſi ex cauſa iuſta remouendi.

Quid ſignifi- cent haec ver- ba, cum expe- dire videbi- tur.

Hang.